

ایران و اسلام

در نشریه آلمانی زبان اشپیگل

در این شماره از میان مطالب مجله آلمانی زبان اشپیگل مقاله‌ای را برگزیده‌ایم که تحلیل‌گردانندگان آن مجله را از جمعیت اخوان المسلمین مصر در آن زمان مطرح می‌کند.

روشن است که شناخت آن جمعیت و بنیانگذار آن، به پژوهشی گسترده نیازمند است و این مقاله، پیش از آن که در چنان پژوهشی کارآیی داشته باشد، برای آشنایی با دیدگاه غربی‌ها- در این زمینه- سودمند است.

اشپیگل، شماره ۹، سال ۱۹۴۹

بیشتر چه کسی را مایل هستید بکشید؟

این پرسشی است که چندی پیش بنا به مقتضای زمان، روزنامه مسامره (Mus-samarat) چاپ قاهره برای خوانندگان خود طرح کرده است. سبب مطرح ساختن سؤال مزبور، بمب‌گذاری و سوءقصدهایی است که در حال حاضر، روی زمین فراعنه رواج دارد.

هیئت تحریریه این نشریه، نامه‌های بسیاری در پاسخ به این پرسش دریافت داشته که تا آن زمان سابقه نداشته است. حتی مصریانی که سواد خواندن و نوشتن هم ندارند، پاسخ خود را برای نشریه مذکور ارسال داشته‌اند. اینان توسط دوستان باسواد خویش که مطالب روزنامه‌ها را برایشان می‌خوانند، از چگونگی این نظرخواهی آگاه شده بودند و نظرات خود را توسط نویسندگانی که در کوچه و بازار برای مردم عامی و بی سواد نامه می‌نویسند، به نشریه نامبرده منعکس ساخته‌اند.

زمین داران بزرگ، وزرا، اتباع انگلستان، درجه داران شهربانی و مأموران اخذ مالیات، از کسانی بودند که خوانندگان میل به نابودیشان داشتند؛ اما بیش از هر فرد دیگری «حسن البناء رهبر جمعیت اخوان المسلمین» مورد تنفر خوانندگان روزنامه مزبور بوده و قتل او را خواستار شده بودند.

یک ماه بعد، شیخ ۳۹ ساله موصوف، به قتل رسید. او که طرفداران بی شمار داشت، در عین حال بیش از هر شخص دیگری مورد انزجار و تنفر مردم سرزمین نیل بود. شیخ حسن البناء در حالی که هفت گلوله بر بدنش نشسته بود، در بیمارستان «قصر العینی» زندگی را وداع گفت. پایان حیات او به سان قربانیانش بود: در ماه نوامبر سال قبل، کارکنان نشریه *Societe Oriental Publicitc* بر اثر انفجار بمب در «مرکز مطبوعاتی قاهره» از بین رفتند. رئیس شهربانی قاهره، «سلیم فاکو پاشا» بر اثر انفجار بمب، در ماه دسامبر کشته شد. «نقراشی پاشا» و چندین نفر دیگر نیز از قربانیان وی هستند.

پس از قتل حسن البناء، پلیس در جست و جوی قاتل یا قاتلین اوست، ولی این کار عبث و بیهوده است؛ چرا که جمعیت اخوان المسلمین در میان مردم طرفداران و مخالفان بی شمار دارد، و همین امر موجب دشواری و سختی کار پلیس شده است.

اعراب، خود نیز اخوان المسلمین را تا چند سال قبل گروهی واپس گرا، متعصب و ساده اندیش می پنداشتند - این موارد در جهان اسلام بسیار دیده شده است. - اعضای جمعیت اخوان المسلمین، از نظر اروپاییان نیز چیزی بیشتر از درویش های بی رحم و شفقت و وحشی صفت آن چنانی نیستند. با این وصف، اخوان المسلمین موضع و موقع استوار و نیرومندی را در عرصه سیاست مصر به دست آورده اند. و به همین جهت فرمان انحلال جمعیت اخوان المسلمین که حدود دو ماه قبل از سوی حکومت مصر صادر شد، نیز چیزی را تغییر نداد. ضمناً «نقراشی پاشا» نخست وزیر حکومت مصر، با امضای این فرمان، خود، حکم اعدام خود را صادر کرد.

پس از قتل حسن البناء همه روشنفکران برانگیخته شده، روحانیت متعصب مسلمان و جوانان ملی گرای سرکش، به نام قرآن کریم و با نشانه دو شمشیر خمیده متقاطع که تمثیلی از برادری است، راه او را پی گرفتند و ادامه دادند.

بر اساس اظهار نظر مخالفان، پس از آنکه «سازمان جنبش سبزپوشان» که یک تشکیلات فاشیستی در مصر بود، علی رغم ممنوعیت و غیرقانونی بودن آن، به

حیات خود ادامه داد و آشکارتر از پیش فعالیت کرد.

اخوان المسلمین، بخش بزرگی از ویژگی رشد سریع و جذب تعداد بی شماری طرفدار را، مدیون سرمایه‌گذاری اولیه‌ای است که رگه‌ها و گرایش‌های فاشیستی در آن به چشم می‌خورد. جنبش مزبور که در ابتدای امر کاملاً صلح‌آمیز و آشتی طلب بود - که در میان حریر نرم و لطیف سنت‌های مقدس و الهی پیچیده شده بود -، حزبی بود که اهداف و شیوه فعالیتش، به گونه‌ای تجددطلبی را در اسلام نشان می‌داد و مرکز روحانی آن «الجماعة الازهر» مدرسه عالی اسلامی بود که یک هزار سال قدمت تاریخی دارد.

نهضت اخوان المسلمین، هدف بازگشت به تعلیمات نخستین و ناب اسلامی را، در زمینه تحولاتی که باید منجر به پیشرفت و تعالی جامعه شود، نیز تبلیغ می‌کرد. اما پس از آنکه شیخ حسن، با استعداد و لیاقتی که در کار سازماندهی و همچنین آگاهی کاملی که نسبت به غایت مطلوب و هدف خود داشت، در روستایی واقع در جنگل‌های پشت دلتای نیل مستقر شد و به آموزش اصول عقاید و اداره سازمان خود، به عنوان «رهبر جمعیت اخوان المسلمین» پرداخت، به زودی در پس پرده عقاید مذهبی - اجتماعی، جنبشی را بنا نهاد که فراسوی ناسیونالیسم سنتی مصر قرار داشت، و این کشور تا آن زمان چنین ملی‌گرایی بی تجربه نکرده بود.

حسن البناء به زبان ساده «بنا» و «معمار» معنی می‌دهد - نام بامسمایی برای شیخ حسن بود؛ و برنامه حزبی او با ویژگیها و مشخصات فوق‌الذکر و نیز آگاهی و فراستی که در طرح آن به کار گرفته بود، به نفوذ جنبش در جامعه آهنگی سریع بخشید. براساس یک احتمال ضعیف، تعداد پیروان حسن البناء را پانصد هزار نفر تخمین زده‌اند، لکن از تعداد سه میلیون نفر طرفدار و هشت میلیون نفر هوادار نیز سخن رفته است.

شیخ حسن البناء رهبری و مدیریت جمعیت اخوان المسلمین را با الهام از روش‌های نمونه رهبران بزرگ سیاسی و معروف انجام می‌داد. او «حزب» تشکیل نداده بود که در پارلمان مصر نفوذ کند، بلکه نهضتی را پی افکنده بود که برای تأمین حفاظت و امنیت آن، از وجود گروه‌های شبه‌نظامی استفاده می‌برد. هسته این «S.A.»* اسلامی را «Gawwala» (واژه‌ای که شاید قواله یا قولان باشد. به

* S.A. ، مخفف Sturm Abteilung ، به معنای «بخش حمله» است.

زبان آلمانی «کاشفین» و «آگهی دهندگان» معنی می دهد) تشکیل می دهند که جنگ افزارهای مسروقه و قاچاق را به مواضع انگلیسیها حمل می کنند.

در بادی امر، عقاید جمعیت اخوان المسلمین - که عقایدی التقاطی بود - قرار نبود که به کشورهای دیگر صادر شود؛ اما از سال ۱۹۴۶ در چارچوب شعار «پان اسلام» به تمام کشورهای همسایه مصر صادر شد. ابتدا نوبت سوریه، لبنان، فلسطین و اردن بود و از دسامبر همان سال، به عراق نیز سرایت کرد. بخشها و نیمه بخشهایی از این سازمان، تقریباً در تمام شهرهای خاورمیانه، با شدت و استواری فعالیت دارد.

تمام سرنخها، دردست شیخ حسن بود و او با خونسردی، آرامش و آگاهی کامل، خط مشی خود را تغییر می داد و از رهبران فکری خویش دور می شد. و در این اواخر حتی در برابر آنان ایستاد و راه مخالف پیش گرفت. او زبان عربی کلاسیک را ادیبانه و با فصاحت و بلاغت تکلم می کرد، کلامش نافذ و زیبا بود. اطراف صورتش را که پوستی نرم و شفاف داشت، ریش مشکی رنگ پوشانده بود؛ و آدمی را به یاد پیامبران مذکور در انجیل می انداخت.

از بین سیاستمداران مصری، هیچ کس وضع و موقع استوار و مطمئن رهبر اخوان المسلمین را نداشت. اقتصاددانان و رهبران احزاب گوناگون، با خط مشی های متفاوت سیاسی، با او مشورت می کردند. هر کدام از این شخصیتها از جان و دل می خواستند که شیخ حسن از ایشان و سازمانشان پشتیبانی کند. و اگر قرار بود از طریق رأی گیری همگانی، برای منظوری برگزیده شوند، رأی دهندگان را وادار سازد که به آنها رأی دهند. کلام شیخ پربها و مؤثر بود؛ و مخصوصاً تروریستها که در نهان از وی دستور می گرفتند، فرمانش را بی چون و چرا اجرا می کردند.

با تمام این اوصاف، ناظران خارجی که گام به گام دلایل و اسباب و نفوذ جنبش متکی به جبر و زور اخوان المسلمینی را پی جویی و دنبال کرده اند، نسبت به حصول پیروزی و موفقیت همه جانبه و کامل این سازمان تردید دارند. آنان بر این باورند که جمعیت اخوان المسلمین نیز مانند حرکت های فاشیستی دیگر، دارای تضادها و گرایشهای گوناگون درونی است و چنین می نماید که يك ایدئولوژی غریب و نادر، به طرز بی بسیار ساده با انبوهی از احساسات مذهبی و عرفانی پوشیده شده باشد.

خبرنگاران اروپایی از گونه ای «عقده اودیپ» یاد می کنند که از يك اوج گیری

ناسیونالیستی و یک «دشمنی کور، علیه تمام پدیده‌های غربی» شکل گرفته و ایجاد شده است.

این نتیجه‌گیری شامل جزئیات نیز می‌شود، به این ترتیب: مصریانی که از اروپا تنفر زاید‌الوصف دارند، خود، ابتدا از رهگذر یک توافق و پذیرش روشنفکرانه با روح اروپایی به این تنفر رسیده‌اند. آنها زمانی می‌توانند از یک نفر اروپایی تنفر داشته باشند که خود ویژگی‌های روح او را پذیرفته باشند. و از این طریق طرز فکر اسلامی خویش را رها سازند، بی آنکه به آن تأثیر و نفوذی برسند که دشمن محبوب اما محسود و مورد تنفر آنان داشته است. «پتراشمید» (Peter Schmidt) خبرنگار سوئیسی نهایتاً نتیجه می‌گیرد که:

«این ناآرامی و هیجان، از گل سرسبد مصر یک «دیوانه» به معنای اخص کلمه می‌سازد؛ یا به عبارت دیگر، با توجه به باورهای شخصی وی، یک «بی‌وطن». این فکر درست نیست که فالانترهای مسکون در زاغه‌ها طبقه بدبخت و فلک‌زده جامعه مصر باشند. بهتر است بدن اینان به وسیله موشها و دیگر جوندگان خورده شود، تا اینکه اعتقادات مترشح از روح بیمار و علاج‌ناپذیر، مانند خوره آنها را از بین ببرد.»

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

الیزابت در نگاه سفیر اسپانیا:

این زن با صدهزار شیطان برابر است و با وجود این ادعا می‌کند که مایل است راهبه بشود و در حجره‌ای اقامت کند و از صبح تا غروب به ذکر خداوند مشغول باشد.

تاریخ تمدن، ویل دورانت، چاپ سازمان آموزش انقلاب اسلامی، جلد ۷ صفحه ۱۰.

فهرست مطالب مجله اشپیگل در رابطه با ایران و اسلام

در انجام وعده‌ای که در شماره ۱۷ یاد به خوانندگان گرانقدر دادیم، اینک فهرست مقالات و اخبار مربوط به ایران و اسلام را که از سال ۱۹۴۷ تا ۱۹۵۵ میلادی=سال ۱۳۲۶ تا ۱۳۳۴ خورشیدی در مجله آلمانی زبان اشپیگل درج شده است، تقدیم می‌کنیم.

عنوان مقاله یا خبر و خلاصه محتوای آن، سال یکم

اعلام آمادگی دو کمپانی امریکایی برای خریداری و تصاحب شرکت نفت انگلیس (بریتیش پترولیوم) و طراحی برای تصاحب منابع انگلستان در خلیج فارس و نیز طراحی لوله‌کشی نفت در خلیج فارس. (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۲).

عکس و شرحی از حضور مقامات امریکایی در يك میهمانی بزرگ سران عربستان سعودی، نشسته بر روی زمین. محتویات سفره: يك شتر پخته- ۲۸۰ گوسفند پخته- ۲۰۰۰ مرغ پخته!- (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۷).

بحث کمک مالی واشنگتن به یونان، ایران و فلسطین، و اعلام موقعیت منطقه به عنوان «خاورمیانه»، چهارراه حوادث سیاسی جهان . . . . (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۱۲).

سخنرانی سلطان مراکش در آخرین نماز جمعه (قبل از ترور شدن در مسجد، مبنی بر اینکه: «وحدت اسلامی، نیروی بسیار قوی است. . . .» (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۱۶).

*

مخالفت ایران با ترافیک هوایی شوروی. - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۱۹).

*

حوادث هندوستان و انگلیس- اختلاف سیکها و مسلمانها. - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۱۹).

*

خطر روزافزون مهاجرین و فراریان شوروی به آذربایجان ایران به منظور ایجاد اختلال. - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۲۰).

*

فروش لوازم یدکی نظامی به ارزش ۲۵ میلیون دلار از امریکا به ایران. - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۲۰).

*

مقدمات حمله ارتش ایران به تجزیه طلبان آذربایجان ایران- نقش آفرینی های گوناگون قوام السلطنه در سیاست داخلی و خارجی. - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۲۳).

*

خبر از نیویورک- فرار حمیدرضا پهلوی از مدرسه برای سومین بار. - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۲۷).

*

«شاه شاهان در نفت غوطه می خورد . . .»- گزارش بسیاری از نگرانیهای محمدرضا پهلوی از بابت خطر سقوط سلطنت ایران - عکسی از شاه و قوام و یک تاج. شرح زیر عکس: «ثروت آنها، خطر بزرگ برای آنها. . .» - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۳۱).

*

صاعقه در ایران «سادیچکف- سفیر شوروی»- بررسی خشم شورویها از سیاست قوام السلطنه در مورد نفت شمال و خطر لغو قرارداد آنها. - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۳۸).

*

گفتار لوئی هندرسن، سرپرست بخش افریقا و خاور نزدیک وزارت امور خارجه امریکا در برابر اعضای اتحادیه بازرگانی ایران و امریکا (این شخص بعدها سفیر کبیر امریکا در ایران به هنگام سقوط دکتر مصدق بود). - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۴۱).

*

«کشور ایران، همانند یک توپ بازی»- به نقل از پرودا.

درباره مخالفت مجلس شورای ملی ایران با «قرارداد نفتی- سادیچکف» - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۴۴).

*

سخنرانی يك آلمانی دربارهٔ بهائیت تحت عنوان «نگاهی به سال ۲۰۰۰». - (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۶ خورشیدی- شماره ۴۴).

عنوان مقاله یا خبر و خلاصهٔ محتوای آن، سال دوم

سقوط دولت قوام السلطنه- نخست‌وزیری يك روزهٔ سردار فاخر- نخست‌وزیری حکیم‌الملک و خشم شدید شورویها از او- ورود نخستین گروه طراح نظامی امریکایی برای ایجاد ارتش نوین ایران به سبک امریکایی. - (۱۹۴۸ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۱).

*

دربارهٔ مشخصات حکیم‌الملک:

تحصیل‌کردهٔ پاریس- ۷۸ ساله- چالاک و پرتحرک مانند يك جوان- با سابقهٔ قتل پدر خودش (به علت مشروطه خواه بودن خودش و مستبد بودن پدرش)- مسئلهٔ کشف حجاب و مخالفت آیت‌الله سید ابوالقاسم کاشانی. - (۱۹۴۸ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۱۱).

*

عکس و شرحی از ملکهٔ سابق ایران (فوزیه) که به هنگام افتتاح يك داروخانهٔ خیریه در قاهره، دستش را به سوی مردم دراز کرده است. - (۱۹۴۸ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۱۳).

*

«مونت کارلو»:

تقاضای محمدرضا پهلوی از «ریتا هیورت» برای خوردن صبحانه با یکدیگر و مخالفت او به دلیل دعوت قبلی «پرنس علیخان» و خشم شاه ایران و صرف صبحانه با يك دختر زیبای فرانسوی. - (۱۹۴۸ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۳۹).

*

عدم دعوت سفارت شوروی از محمد ساعد نخست‌وزیر ایران در مراسم سالگرد انقلاب اکتبر و دعوت رجبعلی منصور نخست‌وزیر سابق به این جشن- خشم شورویها از ساعد به دلیل قطع مذاکرات نفت با روسها در سال ۱۹۴۴ (میلادی=۱۳۲۳ خورشیدی) و نیز علاقمندی شورویها به رجبعلی منصور به علت همکاری و مساعدت با ارتش شوروی از سال ۱۹۴۱ (۱۳۲۰) به بعد. - (۱۹۴۸ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۴۷).

*

ماجرای ازدواج علیخان فرزند آقاخان سوم با ریتا هیورت و در انتظار گذاشتن شاه ایران. - (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۴).

*

سوه قصد به شاه ایران- برقراری حکومت نظامی در تهران- انحلال حزب تودهٔ کمونیستی و ممنوعیت انتشارات حزب مذکور- دستگیری سران حزب توده. - (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی).

خورشیدی- شماره ۷).

* اقدامات تروریستی «حسن البناء» رهبر «جمعیت اخوان المسلمین مصر» و گشته شدن وی.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۹).

* انتشار کتابی به نام «جنبش در امپراطوری» به وسیله یکی از آخرین بازماندگان «چنگیزخان مغول» تبعه روسیه، در فرانسه.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۱۶).

* اهدای يك رأس اسب از طرف آقاخان سوم به علیخان بابت ازدواج با ریتاهیورث.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۱۶).

* آقاخان سوم و ماجرای رژیم لاغری گرفتن و کم شدن جواهراتی که همه ساله به وزن خودش از مریدان دریافت می کرد.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۲۹).

* قیام يك افغانسی مسلمان به نام «حاج میرزا علی فقیر» بر ضد انگلستان.. (۱۹۴۷ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۲۹).

* زد و خورد نمایندگان در مجلس شورای ملی بر سر لایحه حق انتخابات زنان.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۳۰).

* درباره آقاخان و مسافرتش به لندن.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۳۲).

* درباره فوزیه نخستین همسر شاه ایران که پس از طلاق با يك افسر مصری ازدواج کرده است.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۳۳).

* در مورد آقاخان سوم رهبر فرقه اسماعیلیه و اقدامات زیرکانه اش در زمینه مسلمان کردن اهالی افریقای شمالی.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۳۳).

* درباره «گوته» شاعر آلمانی- یکی از شیفتگان لسان الغیب حافظ- و مدال ویژه ای با الهام از بیتی از حافظ.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۳۵).

* ماجرای اخذ امتیاز استخراج نفت ایران به وسیله دارسی.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۴۴).

*
گزارش نخستین بازدید شاه ایران از امریکا به دعوت ترومن و جلب نظر دولت امریکا در زمینه
ممکهای اقتصادی... (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۷ خورشیدی- شماره ۴۸).
(این گزارش به علت اهمیت در شماره هفدهم- یاد چاپ شده است.)

عنوان مقاله یا خبر و خلاصه محتوای آن ، سال سوم

*
نگرانی ملك فاروق از تبعید رضا شاه به وسیله انگلیسیها.. (۱۹۵۰ میلادی=۱۳۲۹
خورشیدی- شماره ۲).

*
تصمیم آقاخان سوم برای خرج کردن ثروتی که از پیروانش به دست می آورد.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۹
خورشیدی- شماره ۵).

*
ازدواج فاطمه پهلوی با يك امریکایی و طرد شدن از دربار ایران.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۹
خورشیدی- شماره ۱۶).

*
شکایت يك مجسمه ساز مجارستانی از شاه ایران به دادگاه رم.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۹
خورشیدی- شماره ۱۶).

*
اختلاف ایران و شوروی.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۹ خورشیدی- شماره ۲۷).

*
هشدار يك نشریه انگلیسی به دنیای غرب در مورد بهبود روابط ایران و شوروی و پی آمدهای
نامناسب احتمالی آن.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۹ خورشیدی- شماره ۳۴).

*
دو مقاله کوتاه درباره تحریکات شوروی در میان اکراد ایران و تجاوزهای مرزی شوروی به خاک
ایران و گسترش خاک خود.. (۱۹۴۹ میلادی=۱۳۲۹ خورشیدی- شماره ۳۵).

*
تهدید ژنرال رزم آرا (حاجعلی) در مورد نقش دیکتاتوری خود و کردها و سایر مسائل.. (۱۹۵۰
میلادی=۱۳۲۹ خورشیدی- شماره ۳۹).

*
ازدواج ثریا اسفندیاری همسر دوم شاه ایران به پیشنهاد اشرف پهلوی. (۱۹۵۰ میلادی=۱۳۲۹
خورشیدی- شماره ۴۲).

قطع برنامه صدای امریکا از رادیو ایران و نگرانی غرب از این موضوع -. (۱۹۵۰ میلادی=۱۳۲۹ خورشیدی- شماره ۴۹).

عنوان مقاله یا خبر و خلاصه محتوای آن، سال چهارم

درباره تریا اسفندیاری همسر دوم شاه ایران -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۱).

*

درباره مقام دبیرکلی سازمان ملل متحد نصرالله انتظام -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۲).

*

فرار سران حزب توده کمونیستی ایران از زندان قصر تهران- نقش و تلاش سادچیکف سفیر شوروی در زمینه بهبود روابط ایران و شوروی -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۳).

*

درباره قتل حاجی علی رزم آرا نخست وزیر ایران -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۱۱).

*

بررسی علل عدم خرید وسیله کشورهای غربی -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۱۳).

*

درباره شخصیت نصرالله انتظام -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۱۵).

*

پیشنهاد امریکا به ایران در مورد راه اندازی صنعت نفت ایران که پس از ملی شدن دچار رکود شده بود -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۱۸).

*

فعالیت‌های تروریستی فدائیان اسلام.

بررسی مقاله «منچستر گاردین» در مورد ملی شدن صنعت نفت ایران- سرگذشت مختصر داری و چگونگی اخذ امتیاز استخراج نفت ایران -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۲۰).

*

درباره ملی شدن نفت ایران و اشاره مختصری به نقش روسیه شوروی که می خواست از وضع جدید حاکم بر ایران آن زمان، به سود خود بهره‌وری کند -. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۲۳).

*

دومرد پیام‌وزیر امور خارجه انگلستان به دکتر مصدق در زمینه حل اختلاف دو کشور. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۲۶).

*

درباره تخلفات رانندگی محمود رضا پهلوی - برادر شاه - در امریکا.
دومرد ملی شدن صنعت نفت ایران و اخراج کارکنان شرکت نفت انگلیس از ایران. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۲۸).

*

تاریخچه اخذ امتیاز استخراج و صدور نفت ایران از زمان داری به بعد - عکس پالایشگاه آبادان و شرحی در زیر آن. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۲۸).

*

اشتباهات نگارش نام «مصدق» به حروف لاتین و توضیحات وزارت امور خارجه ایران. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۲۹).

*

سفر اورل هریمن نماینده مخصوص ترومن به ایران - بحران نفت ایران - بررسی مسافرت هریمن به ایران - سفر حسین مکی در رأس هیئت خلع ید به آبادان. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۳۰).

*

ورود اورل هریمن فرستاده مخصوص ترومن به ایران و مذاکره با مقامات ایرانی و انگلیسی در زمینه حل اختلافات نفتی. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۳۳).

*

قضیه کشتی «هاریتوس» و اخراج انگلیسیهای مقیم آبادان از ایران. (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۴۱).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

*

کوشش در جلب کارشناسان نفتی آلمان غربی برای راه اندازی پالایشگاه آبادان در زمان دکتر مصدق. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۴۲).

*

درباره پیدایش اسلام و اشاره‌ای به اصول عقاید آن و گسترش این دین در دنیا - شرح مختصری از سوابق مفتی اعظم فلسطین و اشاره‌ای کوتاه به فدائیان اسلام در ایران - دعوت شاه ایران از قهرمان بوکس دنیا (ماکس شملینگ). - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۴۴).

*

اخذ درجه دکترای افتخاری به وسیله دکتر مصدق از دانشگاه ادینبورگ انگلستان. - (۱۹۵۱ میلادی = ۱۳۳۰ خورشیدی - شماره ۴۵).

*
طرح امریکا برای حل بحران نفت ایران- بازدید دکتر مصدق از امریکا و بررسی پرداخت وام از سوی امریکا به ایران- خبر بمب‌گذاری در هواپیمای دکتر مصدق و بازدید دقیق پلیس از هواپیما و کشف یک پاکت محرمانه در جیب دکتر مصدق که از طرف ترومن رئیس جمهوری امریکابه او داده شده بود.. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۴۸).

*
ابراز احساسات حاجی علی عینک چی با پرتاب خود زیر چرخ اتومبیل دکتر مصدق برای قربانی کردن.. (۱۹۵۱ میلادی=۱۳۳۰ خورشیدی- شماره ۵۰).

عنوان مقاله یا خبر و خلاصه محتوای آن، سال پنجم

وضع ظاهری-مجلس ایران..و دربار ایران- تقلب- در انتخابات- نامه نگاری- دکتر مصدق و شاه تحت عنوان «از رختخواب به رختخواب».. (۱۹۵۲ میلادی=۱۳۳۱ خورشیدی- شماره ۱).

*
منوعیت پوشیدن جوراب نایلون زنانه-

کشف دو توطئه علیه جان دکتر مصدق.. (۱۹۵۲ میلادی=۱۳۳۱ خورشیدی- شماره ۲).

*
سوه قصد به دکتر حسین فاطمی وزیر امور خارجه دکتر مصدق در یکی از گورستانهای تهران.. (۱۹۵۲ میلادی=۱۳۳۱ خورشیدی- شماره ۹).

*
تصمیم ایران مبنی بر پذیرش کارشناسان نفتی بلوک شرق برای اخراج و تصفیه نفت (زمان دکتر مصدق).. (۱۹۵۲ میلادی=۱۳۳۱ خورشیدی- شماره ۱۰).

*
طرح میدلتون برای تجزیه مناطق جنوبی ایران و رضایت امریکا به طور مخفی در این ماجرا و بالاخره جلوگیری از آن.. (۱۹۵۲ میلادی=۱۳۳۱ خورشیدی- شماره ۲۳).

*
یادداشت اعتراض آمیز شوروی به ایران مبنی بر دخالت امریکا در امور نظامی ایران.. (۱۹۵۲ میلادی=۱۳۳۱ خورشیدی- شماره ۲۴).

*
ماجرای توقیف کشتی حامل نفت ایران در منطقه بلوکه شده ممنوعه از طرف انگلیسی ها- شکستن این خط ممنوعه در خلیج فارس- ماجرای دادگاه لاهه.. (۱۹۵۲ میلادی=۱۳۳۱ خورشیدی- شماره ۲۶).

* دعوت دکتر مصدق از دکتر شاخت آلمانی برای سرو سامان دادن به وضع اقتصادی ایران - درباره اقدامات فدائیان اسلام و نفوذ آیت الله کاشانی در جمعیت مذکور - (۱۹۵۲ میلادی = ۱۳۳۱ خورشیدی - شماره ۳۰).

* ایران در دادگاه لاهه - رقابت امریکا و انگلیس در ایران - گرایش مصدق به امریکا - تحکیم وضع سیاسی امریکا در خاورمیانه و عربستان سعودی و ایران - (۱۹۵۲ میلادی = ۱۳۳۱ خورشیدی - شماره ۳۱).

* اعطای سند مالکیت زمین به دهقانان - اعمال نفوذ دکتر مصدق در دربار - نقش آیت الله کاشانی در جریانات اختلافات ایران و انگلیس و مجلس و شاه - مقاله ای درباره محمدرضا پهلوی تحت عنوان «نیمه قدرتمند . . .» - (۱۹۵۲ میلادی = ۱۳۳۱ خورشیدی - شماره ۳۴).

* مرخصی دکتر فاطمی از بیمارستان هامبورگ - اجاره کشتی نفتکش ایتالیایی به وسیله صدیقه فراگوزلو (همسر رئیس تشریفات دربار) بدون داشتن مقام رسمی - (۱۹۵۲ میلادی = ۱۳۳۱ خورشیدی - شماره ۳۴).

* تظاهرات توده ایهای کمونیست در خیابانهای تهران به دستور یک افسر پلیس ایرانی - یک کاریکاتور از یک ایرانی و یک انگلیسی با لباسهای سنتی دو کشور که نشان می دهد: ایرانیها که از انگلیسیها کمک گرفته بودند، آنان را کوبیدند . . . - (۱۹۵۲ میلادی = ۱۳۳۱ خورشیدی - شماره ۳۸).

* اعلام مقدار ذخیره نفت آبادان - مسافرت دکتر شاخت به ایران - (۱۹۵۲ میلادی = ۱۳۳۱ خورشیدی - شماره ۳۹).

* شرح و عکس وقایع ۹ اسفند ماه ۱۳۳۱ در تهران - در این روز محمدرضا پهلوی بالاچاره قصد خروج از ایران را داشت که با کمک درباریان، خانه دکتر مصدق به آتش کشیده شد - (۱۹۵۳ میلادی = ۱۳۳۲ خورشیدی - شماره ۱۱).

* شرحی درباره مسافرت ثریا به اروپا - (۱۹۵۳ میلادی = ۱۳۳۲ خورشیدی - شماره ۲۱).

* انعقاد قراردادهای نفتی به وسیله کمپانی ژاپنی برای خرید نفت - (۱۹۵۳ میلادی = ۱۳۳۲ خورشیدی - شماره ۲۳).

انعقاد قرارداد نظامی با شوروی و برانگیخته شدن غرب نسبت به ایران . - (۱۹۵۳ میلادی=۱۳۳۲ خورشیدی- شماره ۲۷).

*

انعقاد قرارداد شوروی با ایران مبنی بر استفاده از پایگاههای نظامی ایران، که ظاهراً منجر به پدید آمدن کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ گردیده است. - (۱۹۵۳ میلادی=۱۳۳۲ خورشیدی- شماره ۳۵).

*

دربارهٔ خارج کردن جواهرات افسانه‌ای ایران به وسیلهٔ ثریا. - (۱۹۵۳ میلادی=۱۳۳۲ خورشیدی- شماره ۳۷).

*

بخشی از کتاب ویلیام دوگلاس- قاضی امریکایی- دربارهٔ مقاومت ایل قشقایی ولرعلیه رژیم شاه پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲. - (۱۹۵۳ میلادی=۱۳۳۲ خورشیدی- شماره ۴۸).

*

شرح یکی از جلسات دادگاه دکتر مصدق تحت عنوان «بزرگترین نمایش دنیا . . .» - (۱۹۵۳ میلادی=۱۳۳۲ خورشیدی- شماره ۴۹).

*

اوضاع خراب اقتصادی در ایران- آشتی با انگلستان. - (۱۹۵۳ میلادی=۱۳۳۲ خورشیدی- شماره ۵۲).

عنوان مقاله یا خبر و خلاصهٔ محتوای آن، سال ششم

ورود دنیس رایت نخستین سفیر انگلستان پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و تجدید رابطه با انگلستان- اقدامات سپهبد زاهدی در ایجاد ارتباط اقتصادی با امریکا و تولید و فروش نفت با تأسیس کنسرسیوم. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۲).

*

خبری دربارهٔ مسلمانان آلمانی و انجمن اخوت. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۶).

*

ورود دکتر شاخساز آلمانی به ایران و مذاکرات نفتی- نامه‌های دونفر از مسلمانان در ارتباط با خبر مسلمانان آلمانی و انجمن اخوت. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۱۳).

*

نامهٔ سرپرست جامعهٔ احمدیه در آلمان غربی دربارهٔ خبر مسلمانان آلمانی و انجمن اخوت. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۱۹).

*
درباره ورود اشرف پهلوی به ایران پس از سقوط دکتر مصدق. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۲۰).

*
شرح و عکسی از بازدید محمدرضا پهلوی از اردوی جوانان. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۳۱).

*
ریشه گرفتن سیاست امریکا در خاورمیانه و خاور نزدیک شوروی از آن- تشکیل کنسرسیوم نفت- ایران پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲- خطر خلق ترک مسلمان در شوروی برای ابرقدرت شوروی- ساختن معبد بهائیان در شهر اشبورن آلمان و مخالفت جامعه مسیحیان آن شهر. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۳۴).

*
حضور حاج امین‌الحسین مفتی اعظم فلسطین در میهمانی تودیع کارشناسان نظامی آلمانی در مصر. (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۳۵).

*
یک پاسخ موافق برای ساختن معبد بهائیان در آلمان. (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۳۷).

*
درباره کشف شبکه افسران نظامی حزب توده و دستگیری چهارصد نفر از افسران کمونیست ایرانی. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۴۰).

*
ادامه بحث درباره توقیف کشتی رزماری حامل نفت ایران در زمان دکتر مصدق. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۴۷).

*
درباره توهین نشریات آلمانی به اعضای خاندان سلطنتی ایران به ویژه به ثریا. - (۱۹۵۴ میلادی=۱۳۳۳ خورشیدی- شماره ۵۱).

عنوان مقاله یا خبر و خلاصه محتوای آن، سال هفتم

بازدید شاه و ملکه از امریکا. - (۱۹۵۵ میلادی=۱۳۳۴ خورشیدی- شماره ۱).

*
بازدید شاه از امریکا. - (۱۹۵۵ میلادی=۱۳۳۴ خورشیدی- شماره ۲).

مسافرت شاه و ثریا به امریکا و شنا در ساحل فلوریدا.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۶).

*

درباره مسافرت شاه به آلمان غربی و تعطیل مدارس آلمان.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۸).

*

بازدید شاه و ثریا از آلمان و شرکت در ضیافت کارخانه داران آلمان.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۱۱).

*

درباره علی پاتریک پهلوی، فرزند علیرضا پهلوی (برادر شاه که در سانحه هوایی کشته شد) - بحث درباره تعدد زوجات در اسلام.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۱۳).

*

درباره پیوستن ایران به پیمان سنتو.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۱۴).

*

صرف نظر کردن آقاخان محلاتی از اخذ مستمری آباء و اجدادی خودش از دولت هندوستان.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۲۶).

*

درباره مسافرت شاه به مسکو.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۳۵).

*

عدم پرداخت حق کمک به نوزاد به مسلمانان مقیم انگلیس.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۳۶).

*

پیوستن ایران به پیمان بغداد - ارسال اعانه به وسیله آقاخان محلاتی و پسرش صدرالدین برای جمال عبدالناصر به منظور خرید اسلحه.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۴۵).

*

ایران به عنوان منطقه نفوذ انگلستان و شوروی (گفته مک میلان نخست وزیر انگلستان مبنی بر وجود قرارداد ۱۹۰۷).. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۴۷).

*

مسافرت ثریا به مسکو جهت معالجه.. (۱۹۵۵ میلادی = ۱۳۳۴ خورشیدی - شماره ۵۳).

*